

Intencijos: kas gelbėja santykius?

Delfi.lt neseniai pasirodė šaunus straipsnis apie tai, kaip amerikiečių rašytojas Ričardas Paulas Evansas išgelbėjo savo santykius ir santuoką. Visą straipsnį galite paskaityti čia: <http://m.delfi.lt/gyvenimas/myli-nemyli/article.php?id=67727688> „Sunku patikėti: paprastas klausimas, kuris išgelbėjo santuoką“

Dalinamės savo pastebėjimais, kas iš tikro išgelbėjo šią porą ir kodėl vyro uždavinėjamas klausimas buvo tik ledkalnio viršūnė slepianti šį tą daugiau nei paprasti žodžiai.

Žmonių veiksams ir žodžiams mes skiriame daug dėmesio, pagal tai darome išvadas, koks tai žmogus, vertiname jį, peikiame arba giriame. Tačiau veiksmai ir žodžiai kartais būna labai prastas rodiklis, mažai pasakantis apie tai, kas ir koks žmogus yra iš tikro.

Įsivaizduokite, kad jums kas nors pasakoja apie žmogų, kuris išsitraukia aštrų įrankį ir perpjauna kitam žmogui krutinę, kaip iš žaizdos teka kraujas, kaip matosi pulsuojanti širdis. Skamba žiauriai ir jautresniam žmogui šiurpas nubėgtų per nugarą, tačiau toks pasakojimas lygiai tiek pat tinka apibūdinti žudikui maniakui kiek ir chirurgui, darančiam atvirą širdies operaciją. Kas skiriasi? Žmogaus intencija – kodėl jis iš tikro daro tai, ką daro. Dabar įsivaizduokite, kad jus ruošia operacijai ir turite galimybę rinktis iš dviejų vienodai profesionalių chirurgų, tik vienam pacientas yra viso labo skaičius, o kitam nuoširdžiai rūpите jūs ir jūsų gyvybė bei sveikata. Kurį pasirinktumėte? Procedūra ta pati, tačiau neabejotinai mieliau rinktumėtės žmogų, kuris į procedūrą dar įdeda ir savo širdį, ne tik mechaniškai atlieka savo darbą ir pamiršta, kad apskritai egzistuojate. Taigi grįžkime prie rašytojo ir jo pašlijusių santykių, kuriuose įvyko drastiškas

lūžis. Nukamuotas ir pervargęs vyras padarė didžiulį atradimą – jis negali pakeisti kito žmogaus, t.y. savo žmonos. Visos jo intencijos iki tol buvo sutelktos į tai, kaip padaryti, kad jo žmona pasikeistų. Visi jo veiksmai, net ir gražūs, jei jų buvo, buvo paženklinti viena intencija – noriu, kad kitas žmogus, būtų kitoks nei yra ir aš pyksiu, manipuluosiu, darysiu viską, kas mano valioje, kad tai pasiekčiau. Įsivaizduokite (o kai kam ir įsivaizduoti nereikia), kad jūsų partneris su jumis elgiasi taip, kaip elgiasi, vedamas kaip tik tokių paskatų, t.y. noro pakeisti jus, kad jam būtų patogiau. Įsivaizduokite, pajauskite savo reakciją į tai. Ar kyla noras būti geresniu žmogumi, pasistengti dėl antros pusės ar visgi natūraliau skamba noras priešintis ir gelti atgal? Ričardui pasisekė. Pasidavęs ir melddamas pagalbos jis gavo savo atsakymą, gavo suvokimą ir gavo nurodymus, ką daryti toliau. Kas pasikeitė labiausiai, buvo jo intencijos. Tą patį klausimą, kurį uždavinėjo Ričardas – kaip galiu padaryti tavo dieną geresne? – galima užduoti visai iš kitų paskatų. Galima to klausti ir laukti nesulaukti, kada partneris pasikeis ir pradės berti atgal visą gėrį, kurio garantuotai nusipelnėte už tokį malonų elgesį. Ričardas, tuo tarpu, nesitikėjo nieko. Jis tik suprato, kad myli šią moterį ir iš tikro nori, kad jos diena būtų geresnė. Jo klausime neliko savanaudiškumo, neliko egoizmo. Pats Dievas palaimino jį, pasidavusį ir meldžiantį pagalbos, suteikdamas tiek jėgos ir kantrybės, kurios jam neabejotinai reikėjo pirmas savaites nesavanaudiškai tarnaujant savo mylimam žmogui. Šita begalinė kantrybė, stipri intencija ir aiškus suvokimas ko vyras nori ir kas jam svarbu padėjo pralaužti iš prigimties gerą žmonos širdį ir atvėrė jiems kelią į naują santykių kokybę.

Ne viena pora dievagojasi, kad nori kažką keisti santykiuose, tačiau jų intencijos, perspektyva, iš kurios mato santykius, nesikeičia. Ji vis lieka ta pati – jei ji/jis pasikeistų, viskas būtų gerai ir tai jo/jos kaltė, kad mūsų santykiai tokie pašliję; aš stengiuosi, bet tai jam/jai iš tikro reikia stengtis. Žinoma, su kai kurias žmonėmis jokios intencijos

nieko nepadės ir žmonės, aklausiai besiaukojantys dėl agresyvių, priklausomų nuo alkoholio, narkotikų, grubiai besielgiančių partnerių turi kitas pamokas – išaugti iš naivumo, išlipti iš aukos vaidmens, išmokti paleisti partnerį ir t.t. Kita vertus jiems taip pat verta pasitikrinti tikrąsias intencijas, nes retai jos būna nesavanaudiškos. Dažniau „besąlyginį“ savęs aukojimą iš tikro motyvuoja baimė likti vienam, partnerio savinimasis, finansinis patogumas ir su tikra meile bei gero linkėjimu antrai pusei tai neturi nieko bendro išskyrus labai naivius žmones, nesuvokiančius gyvenimo realybės.

Norite pagerinti santykius? Pažvelkite į save. Išsiaiškinkite, kas iš tikro jus skatina tai daryti, kas jums iš tikro svarbu, kokios jūsų nuostatos, intencijos, vertybės. Žvelgiate į save ar atsakomybę už santykius verčiate ant partnerio? Savanaudiškumas labai silpna jėga ir santykiuose gali padėti nebent užgniaužti silpnesnį partnerį, priversti jį gyventi baimėje ir aklausiai vykdyti jūsų norus. Linkėjimas ir nuoširdus norėjimas kitam žmogui visko, kas geriausia yra galinga jėga, galinti padaryti perversmus santykiuose. Tuo tarpu veiksmai ir žodžiai yra tik ledkalnio viršūnė, dar nereiškianti, kad viskas yra tikrai taip, kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio.

Kaip vyrui kalbėti su moterimi apie savo poreikius?

Daug kalbėjome apie tai, kaip moteriai tinkamai kalbėti su vyru ir nepadaryti grubių klaidų santykiuose. Neseniai sulaukėme vieno skaitytojo klausimo, o kaip vyrui tinkamai kalbėti su moterimi? Kaip jai pasakyti ko jam trūksta, ko jis norėtų, kas ne taip?

Atsakymas į šį klausimą yra vyro charakteris. Moterų ego nėra toks jautrus kaip vyrų. Taip pat moteris turi daugiau galimybių sužeisti vyrą nes jos psichinė jėga gerokai stipresnė. Greičiausiai žinomos situacijos kai grubus, agresyvus ir tvirtas vyras vaikšto paskui moterį ant kelių atsiprašinėdamas, jei šiai trūksta kantrybė dėl vyro elgesio. Taigi moteryje slypi galinga jėga, kurią jai tenka mokytis kontroliuoti bendraujant su vyru. Vyru, tuo tarpu, reikalingas vidinis stabilumas, suaugimas, branda, mokėjimas tvirtai pastovėti už save tam, kad jis galėtų atlaikyti tą moters jėgą.

Pokalbis su moterimi apie poreikius paprastas. Nereikia jokių išvedžiojimų, jokių sudėtingų priėjimų, jokių ypatingų akimirų ir t.t. Užtenka paprasčiausiai tiesiai, konkrečiai pasakyti ko trūksta, ko norisi ir kas ne taip. Jei moteriai neretai kyla problemų kalbėti konkrečiai, vyrams tai daryti yra daug paprasčiau, tad ir mokytis nėra ko. Skamba per gerai, kad būtų tiesa? Todėl, kad problematiškose porose bet kokie pokalbiai yra problematiški. Jei moteris supykusi, nepatenkinta santykiais, negerbia vyro, yra nelaiminga, nebrandi, pervargusi, pora apskritai nemoka kalbėtis nesukeldama konflikto, jokios taisyklės kaip kalbėti nepadės. Moteris turi didelę įtaką santykiams, ne veltui daug daugiau patarimų kaip elgtis poroje yra moterims, o ne vyrams. Jei vyras linkęs nusileisti, nuolaidžiauti, pats negerbia savo poreikių, per daug bijo nesužeisti moters ir santykiuose „vaikšto ant kiaušinių lukštų“, taip pat jokios taisyklės neturės naudos.

Vyru šiuo atveju svarbiausia du dalykai:

- Ugdyti savo charakterį, užsilopyti visas spragas, kurios skatina jį greitai supykti, įsižeisti, nuolaidžiauti, bijoti moters ir t.t.
- Labai gerai pasirinkti moterį, su kuria kuria ilgalaikius santykius. Brandus vyras, labai tikėtina, pritrauks brandžią moterį, o brandžios moters vidinė

išmintis didelę dalį vyro poreikių padiktuos pati. Kitus užteks tiesiog pasakyti. Nebrandus vyras greičiausiai pritrauks nebrandžią moterį ir jų poroje prasidės amerikietiški kalneliai: kažkas kažką žemins, kažkas prie kažko taikysis, kažkas aukos save, kažkas tylės ir nesakys kas negerai ar ko trūksta, abu arba vengs konflikto arba visi rimtesni pokalbiai baigsis konfliktu, kažkas kažką terorizuos ir t.t.

Moteris labai gerai jaučia vyro charakterį. Jei vyras pernelyg pažeidžiamas, per daug nuolaidus, nemoka pastovėti už save ir leidžia moteriai perženginėti jo asmenines ribas, moteris tokio vyro negerbs. Gali mylėti, tačiau vyro charakterio spragos iššauks atitinkamą jos elgesį, kuris pasireikš tuo, kad moteris nuolat taikys į vyro silpnas vietas ir išmušinės jį iš pusiausvyros. Be to nebrandaus charakterio vyras vargu ar galės tiesiai, paprastai, ir aiškiai kalbėti apie savo poreikius moteriai. Jis greičiau nutylės arba kalbės išvedžiojimais, kaltinimais, priekaištais, bijos pasakyti tiesiai kas garantuotai ves į nesusipratimus, nesusikalbėjimus, konfliktus ir didins moters nepagarbą vyrui. Ne vienas vyras pripažįsta, kad bet kur kitur jis neturi jokių problemų pastovėti už save, prireikus ir užvažiuoti kam nors ne problema, o kai kalba pasisuka apie moterį, jis kažkodėl pasijaučia bejėgiu.

Ką daryti? Dirbti su savimi ir mokytis gyvenimo. Kai kas tai daro tiesiog eidamas per gyvenimą ir yra pakankamai imlus bei supratingas, kad padarytų teisingas išvadas, eitų per savo vidinius barjerus, priimtų iššūkius, mokytųsi iš sutiktų žmonių, pasitaikiusių knygų ir susidariusių situacijų, bendraudamas su moterimis ir pažindamas jas (kaip rašė vienas "bloggeris" apie savo atradimą – moterys taip pat žmonės). Kai kas savo vidinį stabilumą ugdo kovos menais, meditacijomis, energetinėmis praktikomis. Svarbiausia – įsivertinti save, pajusti kas trukdo jaustis pakankamai gerai gyvenime ir savo kailyje bei bendraujant su moterimi, jei reikia ieškoti

pagalbos, idėjų knygoje, pas nusimanančius žmones bei pačiam ar su pagalba išsivertinti savo poros situaciją – galbūt pasirinkta moteris pati yra netinkama santykiams ir nemoka elgtis poroje. Svarbiausia – nepadėti pokalbių apie poreikius į šalį ir nebandyti apsieiti be jų. Nepatenkinti poreikiai greitai gramzdina santykius – kaupiasi nepasitenkinimas, negebėjimas išsakyti ko reikia sukelia dar didesnę vidinę kankynę, partneris galų gale iš mylimo žmogaus pavirsta priešų, keliančiu skausmą, nors „kaltasis“ partneris to gali net nežinoti.

Santuoka be sutuoktinių

Santuoka, skirtingai nuo pasakų ir istorijų filmuose, knygoje, dainose, savaime negarantuoja nei meilės, nei „ilgai ir laimingai“. Iš esmės ji nereikia nieko, tačiau žmonės per ilgus šimtmečius šiam ritualui suteikė tiek reikšmės, kad žmonių sąmonėse ji tapo ne ritualu, bet faktu. Faktu, kad santuoka sujungia du žmones į vieną, kad staiga jie tampa artimiausi žmonės vienas kitam, kad nuo šiol jie bus kartu ir varge ir džiaugsme, palaikys vienas kitą ir t.t. Mes nenuvertiname santuokos, toli gražu! Tačiau santuokos ritualas poros gerbūviui iš esmės nesuteikia nieko – gerbūvį santuokai gali suteikti tik patys žmonės.

Santuoka be sutuoktinių neretas reiškinys. Kas tai yra? Tai santuoka, kuomet sutuoktiniai turi svarbesnių reikalų nei būti kartu ir rūpintis vienas kitu. Tai santuoka, kur poros gyvenime pirmą vietą užima vaikai, darbas, giminaičiai, buitis, pomėgiai. Kur laiko, praleisto kartu, kokybė tolygi bendravimui su eiliniaisiais pažįstamais arba, dar blogiau, barniams su nemėgstamais ir problemas keliančiais žmonėmis. Vyras lieka be žmonos, žmona be vyro. Abu gyvena nei kartu,

nei atskirai ir sąmoningai ar nesąmoningai alksta tikro bendravimo, artumo, artimo žmogaus šalia. Tuomet neretai atsiranda kažkas iš „šalies“, kas bent jau žada būti artimu, mylinčiu draugu. Kaip tik tada pasirodo pikti nuskriausti partneriai, seniai dingęs vyras ar dingusi žmona, su klausimu – kaip tu galėjai? Aš tavo vyras/žmona, tu turi būti su manimi, mes juk kartu prieš valstybę, prieš gimines, prieš Dievą. Ar tikrai kartu?

Vieniųjų žmonių santuokose yra daugiau negu norėtusi. Męs neskatiname išdavysčių, tačiau neretai jos turi pagrindą – „teisėti“ draugai ir artimiausi žmonės palieka vienas kitą rasdami svarbesnių reikalų tikėdami, kad santuoka savaime yra viskas, ko reikia, kad pora būtų stabili. Arba, skaudesniais atvejais, pradeda pilti per gyvenimą sukauptą purvą ant partnerio, elgtis su juo kaip su nuosavybe, kuri kažką privalo ir kažką skolinga, nes „mudu juk santuokoje“.

Laiminga santuoka yra sukurta dviejų žmonių, kurie yra tikri draugai vienas kitam, tikri artimi žmonės veiksmais, žodžiais, elgesiu, pastangomis – ne antspaudu pase. Retas ieškos kito geriausio draugo ir artimiausio žmogaus, kai vieną tokį turi šalia. Retas kuris norės rizikuoti tikra draugyste ir partneryste, pajutęs jos skonį, vardan potencialiai trumpalaikio nuotykiu ar malonumu. Dažniausiai tai daro tie, kurie tokios tikros draugystės bei partnerystės savo santuokoje neturi ir neturėjo – pasirinko netinkamą žmogų, nemokėjo sukurti, patys nukeliavo savais keliais į darbus ir hobius palikdami partnerį vieną. O ką daryti partneriui, jei „teisėtas“ draugas nenori būti šalia? Likti įkalintam neegzistuojančiuose santykiuose neturint teisės surasti kitą, atidesnį ir dėmesingesnį draugą? Intelektualiam žmogui santuokos sąvoka gali būti pakankamai tvirtas akstinas likti ištikimam bet kokiam partneriui, tačiau jei netyčia pasitaiko tinkamas žmogus tinkamoje vietoje, joks antspaudas pase neužpildys tuštumos, likusios nuo ignoruojančio sutuoktinio ir paviršutiniškų santykių.

Santuoka nereiškia, kad pora gyvens ilgai ir laimingai. Tik mylintys, gerbiantys vienas kitą ir besistengiantys dėl vienas kito žmonės gyvena ilgai ir laimingai. Santuoka nesuteikia artumo, ryšio, ji nejungia dviejų kūnų ir širdžių į vieną, jei to nedaro patys žmonės. Blogiausiu atveju ji gali įkalinti partnerius pašlijusiuose santykiuose maitindama viltimi, kad tai juk santuoka, mes esam šeima, tai, ką sukūrėm yra šventa ir t.t. O sieloje lieka glūdėti tuštuma ir išdavystės jausmas – žadėjo ilgai ir laimingai, o paliko vieną ir dar be teisės surasti kitą artimą žmogų ar draugauti su tuo, kuris netikėtai pasitaikė gyvenimo kelyje.

Susituokėte su mylimu žmogumi ir nenorite jo prarasti? Tuomet nepraraskite. Peržvelkite savo gyvenimą ir atsirinkite kas jums svarbiausia. Peržvelkite, kur galite sutaupyti savo emocinę ir fizinę energiją, kurią galbūt iššvaistote bereikalingoms pastangoms ar žmonėms, kurie jus išsunkia nieko neduodami atgal. Kokias veiklas galite padėti į šalį? Kokių santykių atsisakyti ir kokiems žmonėms uždaryti duris? Ką galite padaryti vardan savo pačių gerbūvio, kad turėtumėt jėgų pasirūpinti partneriu, skirti jam/jai tikro dėmesio? Maloniau kalbėti, švelniau elgtis? Ar turite drąsos kelti problematiškus klausimus ir juos spręsti nelaukdami bręstančio konflikto ir nebėgdami į savas veiklas užsimiršimui? Ar numatėte laiko savo dienvakare bent kartą savaitėje praleisti vieną kitą valandą tik su savo partneriu, atidėję į šalį visus reikalus? O kaip nedideli dėmesio ženklai – apkabinimai, pasidomėjimas, kaip sekėsi, pagyrimai, padėkojimai, gražių žodžių sakymai? Tai ne mistinė santuoka iš pasakų, kuri neegzistuoja realiai, tai viso labo tikras artimų žmonių bendravimas, kur abu partneriai nuoširdžiai rūpi vienas kitam, stengiasi pažinti, mokosi neskaudinti be reikalo ir žino, kas jiems svarbiausia gyvenime. Be šito pagrindo santuoka lieka be sutuoktinių – tik tuščia sutartis, žadėjusi daug, bet nesuteikusi nieko tikro.

Meilės kalba

*„Isn't it funny how we don't speak
The language of love?“*

Robbie Williams

(*Ar tai nejuokinga, kaip mes nemokame kalbėti meilės kalba?)

Poros santykių knygu, patarimų, idėjų atkeliauja tiek iš rytų tiek iš vakarų, tiek iš pastarųjų dešimtmečių klasikinių psichologų tiek tūkstančius metų siekiančių raštų. Panorėjus galima surinkti kone tikslią veiksmų seką nuo pirmo pasimatymo iki santuokinio gyvenimo kaip teisingai elgtis, kaip tinkamai kalbėti, kaip atrodyti, į ką atkreipti dėmesį, kur klausyti, kur kalbėti, kur tylėti ir t.t. Tai puikios žinios, praktiškos, daugeliu atveju galinčios labai pagelbėti porai susikalbėti ir sugyventi. Kita vertus be tinkamos bendravimo su kitu žmogumi filosofijos visos žinios gali nueiti šuniui ant uodegos net vykdant jas vadovėliškai tiksliai.

Indų Vedos moko, kad meilė poros santykiuose susideda iš dviejų pagrindinių aspektų – pasišventimo vienam žmogui ir geranoriškumo. Jei žmogus poroje yra pasišventęs, tačiau nėra geranoriškumo, jis bus dviguba našta partneriui visą savo neigiamą energiją koncentruodamas į vieną žmogų. Jei žmogus yra geranoriškas, tačiau visiems ar visoms, be pasišventimo savo partneriui, santykiai bus nuolatinių neištikimybės rinkinys. Įgyvendinti vieną iš punktų nėra labai sunku – vieniems lengviau pasišvęsti, kiti nesunkiai būna geranoriškais priešingos lyties žmonėms. Sujungti du aspektus į vieną poros santykiuose yra aukštasis pilotažas. Ar tai yra meilė ar be meilės to padaryti būtų neįmanoma – filosofinis klausimas tačiau be šito pagrindo net geriausios santykių

žinios bus pasmerktos nesėkmingam jų taikymui.

Pasišventimas vienam žmogui nesunkiai suvokiamas – tuo pagrįsta santuoka, tai yra ir visų neištikimybių pradžia. Kur yra pasišventimo riba ir kas vadinama nepasišventimu? Vos tik partneris atsiduria antroje vietoje ir kažkas tampa svarbiau už jį be abipusio sutarimo, pasišventimo nelieka. Svarbiau už partnerį nebūtinai turi tapti kitas dominantis žmogus. Darbas, pomėgiai, draugai, televizorius, kompiuteriniai žaidimai, giminaičiai, vaikai – visa tai neretai tampa prioritetais žmonių gyvenimuose ir nors apie neištikimybę tokiu atveju niekas nekalba, pasišventimo taip pat nelieka. Ar tai yra iš esmės blogai? Ne, tačiau pora nėra pora, jei partneriai turi ką įdomiau ar svarbiau veikti ir su kuo maloniau leisti laiką nei vienas su kitu. Tokioje poroje nebus abipusio pasitikėjimo, artumo – tiesiog du žmonės kartais kartu leidžiantys laiką ar gyvenantys po vienu stogu su bendra ar pusiau bendra buitimi. Blogiausiu atveju pasišventęs partneris liks apgautas ir įskaudintas gavęs ne tikrus, o butaforinius poros santykius. Net nesugebant pasišvesti galima pasielgti su meile ir išsiskirti su sau netinkamu partneriu vos tik supratęs, kad santykiai niekur neveda.

Geranoriškumas yra kita ašis, palaikanti santykius ir padedanti sėkmingai naudoti santykių žinias praktikoje. Žinios – dviašmenis kardas. Vienu atveju jomis galima apsaugoti santykiu laimę, kitu atveju – nukautuoti partnerį savo apsiskaitymo ir viršumo demonstravimu piktai šaudantis protingomis frazėmis ar kaišiojant po nosimi įrodymus, kad partneris neteisingai elgiasi. Be geranoriškumo konfliktai tampa pastangomis kiek įmanoma skaudžiau įgelti ir kaip įmanoma tvirčiau įrodyti savo teisumą. Partneriai be geranoriškumo pradeda bendrauti pašaipiai, sąmoningai ar nesąmoningai bandydami vienas kitam įgelti, bendravime nelieka nuoširdumo, atvirumo, vienas kito supratimo, užuojautos. Be geranoriškumo nuoširdumu ir atvirumu vadinamas tiesioginis visų nepasitenkinimų ir savo grubios nuomonės apie partnerį

išsakymas. Nėra noro ir pastangų pagalvoti, kaip pasijus kitas žmogus, ginami tik savo interesai, vieninteliu svarbiu faktoriumi tampa tik savo paties jausmai, tiesa, išgyvenimai, nuomonė. Gali prireikti didžiulio noro, didesnio nei noras būti teisiais, ką nors įrodyti bet kokia kaina, pasijusti viršesniais už partnerį tam, kad peržengti per savo „ožiukus“ ir iš tikro mylėti.

„When given the choice between

being right or being kind, choose kind.”*

R.J.Palacio

(*Jei reikia rinktis ar būti teisiu ar maloniu, rinkis būti maloniu.)

Konfliktiškos poros būna ne tik nepažįsta vienas kito, bet ir nenori pažinti. Geranoriškumas skatina elgtis su kitu žmogumi maloniai, o nepažįstant žmogaus ir nesistengiant to padaryti, atrodytų geranoriškas ar bent jau nepiktybinis elgesys gali tapti konfliktų priežastimi. Tai, kad pora dešimt metų kartu ir augina pora vaikų, dar nereiškia, kad jie iš tikro ką nors vienas apie kitą žino. Tokiu atveju labai lengva nekaltai pajuokauti kitam žmogui skaudžia tema. O jei nėra įpročio ir gebėjimo atsiprašyti, pora nemoka išsiaiškinti kas nutiko, užsisuka ilgas konfliktų ratas kuriame meile net nekvepia. Iš suaugusių žmonių lieka du vaikai, sėdintys smėlio dėžėje, rėkiantys ir baksnojantis vienas į kitą pirštais, kad tai jis pirmas sugriovė smėlio pilį.

Himne meilei (Pirmas laiškas Korintiečiams 13:1–8) rašoma, kad meilė kantri, meilė maloninga, ji nepavydi; meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta. Tik tokia meilė gali būti artimų, stiprių ir visą gyvenimą besitęsiančių santykių pagrindas. Santykių, kuriuose esantys partneriai neabejodami pasakytų, kad kartu yra laimingi ir jei reiktų rinktis vienas

kitą iš naujo, jie tą pačia akimirka pasakytų Taip.

Santykių gerovė ne tik darbais, žodžiais, bet ir mintimis

Bažnyčia kalba apie tris nusidėjimo būdus – mintimis, žodžiais ir darbais. Nusidėjimas darbais akivaizdus, taip nusidėjęs žmogus sunkiai paslepia savo „nuodėmę“. Žodžiai – kiek subtilesnis aspektas, o mintys – ištisi subtilūs labirintai, kuriuos ne vienam yra pakankamai sunku užčiuopti ir suvokti. Nors bendraudami su kolegomis, pažįstamais ir mažiau artimais žmonėmis galime palaikyti pakankamai malonius santykius, nepaisydami savo minčių, poros santykiams tai gali rimtai pakišti koją.

Žmogus, kuris viena kalba, o kita daro, vadinamas veidmainiu. Tokį atpažinti nesunku ir retas kas mėgsta veidmainiaujantį žmogų. O kaip tada, jei žmogus viena sako, o kita galvoja?

Moterys turi didesnę nei vyrai iššūkį susivokti ir susitvarkyti su savo mintimis. Vyrų mąstymo mechanizmas, kalbant apie santykius su moterimis, veikia taip: jis gali galvoti apie moterį gerai, blogai arba iš viso apie ją negalvoti. Tuo tarpu moteris negalvoti apie vyrą negali, taigi jai lieka tik du variantai, galvoti apie jį gerai arba blogai. Subtilios problemos santykiuose pradeda kilti tada, kada moteris pasimeta tarp minčių, žodžių ir veiksmų. Išmokusi tinkamo elgesio su vyru, moteris gali pradėti daryti vieną esminę klaidą – elgtis ir kalbėti su juo švelniai, maloniai, pagarbiai, tačiau jos galvoje suksis toli gražu ne maloniausios mintys vyro atžvilgiu. Skambėtų, na ir kas?

Elgiuosi „kaip priklausu“, o ką galvoju, mano pačios reikalas. Deja, mintys turi didelę įtaką ir jokie „teisingi“ veiksmai neužglaistys esmės – moters pikto, neigiamų minčių vyro atžvilgiu, kurios tampa santykių problemų pagrindu.

Santykiai yra rimtas iššūkis tiems, kurie nori turėti kažką tikro, kokybiško, artimo, augančio bei gilėjančio. Mūsų visuomenėje nusistovėjęs ritmas ir įsitikinimai yra viską gauti greitai, paprastai ir kokybiškai. Nekreipti dėmesio į pasekmes ir palopyti simptomus, kad būtų galima dar bent truputėlį nejausti diskomforto ir užmerkus akis laukti, kol viskas išsispręs savaime – be darbo, laiko ir pastangų. Lengviau išmokti „teisingo“ elgesio, nei iš esmės tvarkyti santykius, valyti susikaupusius skaudulius ir atgaivinti geras mintis bei šiltus jausmus vienas kito atžvilgiu.

Tinkamas elgesys yra svarbus žingsnis harmoningų santykių link. Gražios mintys vienas kito atžvilgiu – dar vienas žingsnis gilesnio, švaresnio, artimesnio santykio link. Ką tai reiškia? Tai reiškia abiejų partnerių pastangas, gilų suvokimą, kad santykiai – ne tik malonus laikas kartu ir pareigų atlikimo „išlaužimas“ iš partnerio. Kad tai dar ir ne visada malonūs, tačiau būtini, pokalbiai, pagalbos ieškojimas, kuomet santykiai pradeda klibėti, noras pažinti vienas kitą, pažinti save, eiti gilyn, atverti tai, kas gali būti skausminga, nemalonu. Jau girdžiu, kaip dalis moterų susierzina – ir iš kur aš ištrauksiu tokį vyrą, kuris norėtų kalbėtis apie santykius ir stengtis dėl jų? Neliko tokių, vieni... (įrašykite savo mylimiausią epiteta). Štai čia ir prasideda santykių kūrimas, net ir būsimų. Nuo minčių. Žinoma, ne viena tokius žodžius sako dėl skausmingų patirčių, sužeistos širdies, kraujuojančiu vidinių žaizdų. Su jomis teks dirbti atskirai – užgydyti, išvalyti, išverkkti, išpykti ir vėl atsidaryti naujai santykių galimybei su viltimi, žinių bagažu ir švariomis mintimis, kad ne visi vyrai tokie, tam, kad kiekvienas sutiktas nepatektų į teisiųjų suolą su išankstiniu nuosprendžiu apie jo vertę. O gal turite visai

puikų vyrą, tačiau įpratote mintyse svaidytis žaibais, nors prie jo elgiatės meiliai ir švelniai? Kasate gilią duobę savo santykiams. Išsiaiškinkite, kas sukelia sunkias mintis, susitvarkykite su tuo ir išvalykite santykius nuo nuodų, kurie kaupiasi ir anksčiau ar vėliau pradės reikštis santykių klibėjimu, vyro išėjimu pas kitą moterį ir kitomis pasekmėmis, kurių savo santykiuose nelaukia nė vienas.

Moterims – kaip tinkamai išsakyti nepasitenkinimą

Kiekviena pora turi savus iššūkius, savus nesusikalbėjimus, pykčius, nepasitenkinimus, vietas, kuriose nesupranta vienas kito, vietas, kuriose tik galvoja, kad vienas kitą supranta bei pažįsta. Be viso šito chaoso neegzistuoja nei viena pora, kurioje santykiai tarp partnerių yra daugiau nei paviršutiniški. Yra naivu tikėtis, kad du visiškai skirtingi žmonės su kitokiu pasaulio matymu bei suvokimu, skirtingais poreikiais iš santykių ir partnerio suprastų vienas kitą be žodžių nuo pirmos pažinties dienos. Nepasitenkinimai vienas kito elgesiu anksčiau ar vėliau pradeda lysti kaip yla iš maišo ir prasideda „įdomioji“ bei tikroji santykių dalis – kartu ne tik laimėje, bet ir skausme. Moters suvokimas, išmintis bei žinojimas kaip elgtis bei kalbėti tokiose situacijose yra ypač svarbus ir gali nulemti ar santykiai bus laimingi ar anksčiau ar vėliau grės skyrybos. Moters psichika yra 5-6 kartus stipresnė nei vyro ir emocinis krūvis, kuriuo ji išsako savo nepasitenkinimus, gali būti toks stiprus, kad

sulygins vyrą su žemės paviršiumi. Kaip tik todėl verta žinoti kelias taisykles, kaip išsakyti nepasitenkinimus taip, kad moteris gautų vyro elgesio korekciją, o vyras tai darytų iš meilės ir pagarbos.

Pirma taisyklė – išsakykite nepasitenkinimus kuo anksčiau, vos tik įvyko kažkas, kas jus įskaudino, sužeidė, supykė. Kai poroje vyrauja ramybė, dažnai nesinori jos jaukti ir nedideli skauduliukai yra nuryjami, pakišami po kilimu ir „užmirštami“. Iš tikro jie yra viso labo atidedami ateičiai, kai visos nuoskaudėlės po kilimu nebetilps ir vienu metu pasipils lauk. Praktiškai tai atrodo panašiai taip: vyras pamiršo nupirkti pieno ir grįžęs namo nuo savo moters atsiėmė už netinkama komentarą svečiuose, už tai, kad nepranešė, jog vėluos grįžti iš darbo, už tai, kad prižadėjo kažką padaryti, bet nepadarė, kad užrėkė ant vaikų, neišvedė šuns, nepadėjo už pagamintą vakarienę ir... už tai, kad pamiršo nupirkti pieno. Pastebėkite, kad nereikia net vyro „nusikaltimų“, užtenka, kad turėjote sunkią dieną ir vien dėl to vyras gauna iš jūsų savo sunkių emocijų dozę. Kai į visa tai susideda ir sukauptos nuoskaudos konkrečiai jo adresu, smūgis gali būti mirtinas ar sukelti audringą bei santykius žalojantį konfliktą.

Antra taisyklė – nepasitenkinimą reikškite tada, kai atslūgo bent jau didžiausia emocijų banga ir esate daugiau mažiau ramios būsenos. Kalbėti tada, kai esate veikiama emocijų yra tas pats, kas gesinti ugnį žibalu. Kad ir kaip norisi panaudoti vyrą kaip žaibolaidį nuleisti savo emociniam krūviui, auka už tai yra laimingi santykiai ir meilė vienas kitam. Pasitraukite į šalį, apsiraminkite ir tada eikite prie vyro bei pasakykite dėl ko bei kaip jautėtės, kas jus užgavo ir kaip norėtumėte, kad jis pasielgtų, kad jūsų meilė jam atsistatytų. Šita dalį kiekvienai porai teks išsidiskutuoti ir išsiaiškinti pačiai ir kartais tenka nueiti ilgą kelią, kol abi pusės supranta kam, ko bei kaip reikia, kas dėl ko ir kaip jaučiasi bei priima tą faktą, kad abu yra skirtingi pasauliai ir dalyje vietų turės elgtis ne pagal savo prigimtį ir

išmokimą, o taip, kaip to reikia partneriui.

Trečia taisyklė – kuo aiškiau, konkrečiau ir paprasčiau, tuo geriau. Jei visų pirma jums reikia iškalbėti litaniją žodžių tam, kad suprastumėte kas iš tikro vyro elgesį jus įskaudino – sutarkite, kad vyras pabus kantrus bei pirmų dviejų minučių jūsų kalbos nesistengs suvokti savo loginiu mąstymu ir nepriims asmeniškai. Kai tik sudeliosite mintis ir/ar išsikalbėsite, paaiškinkite jam suprantamais žodžiais, kas nutiko ir kaip dėl to jaučiatės. ***Vyruį suprantami žodžiai: ką jis konkrečiai pasakė ar padarė, kada jis konkrečiai tai pasakė ar padarė, kaip konkrečiai jūs dėl to jaučiatės ir ko tiksliai iš jo norite.*** Venkite grubių kaltinimų, priekaištų, žodžių tu visada, tu niekada. Galutiniam etape jums svarbiausia sulauti atsiprašymo ar skriaudos atpirkimo, o jam – suprasti, ką padarė ne taip ir kaip daugiau to nekartoti.

Ketvirta taisyklė – pabandykite į nuoskaudos išsakymą įpinti ir vieną kitą dėkingumą ar komplimentą. Pykstate, kad jis ko nors nepadarė, nors prašėte n kartų? Išsakydama tai, užsiminkite ir apie tai, ką jis jau yra padaręs ir kuo esate patenkinta. Taip net konflikte liksite geranoriška jam, vyras nejaus tokio didelio pavojaus ir noro gintis ar užsidaryti, ignoruoti jus bei matys, kad jis ir jo darbai yra įvertinami nepaisant to, kad šiuo metu jūs pykstate. Atsargiai – nenaudokite komplimento kaip priekaišto: „tada tu sugebėjai iš pirmo karto padaryti, o dabar...“

Penkta taisyklė. Tuo metu, kai nėra dėl ko priekaištauti – dėkokite. Tebūnie tai bus naujas įprotis jūsų santykiuose su vyru – dėkoti jam už tai, už ką esate dėkinga bei pagirti jį ten, kur juo žavitės bei didžiuojatės. Vyras, kuris jaučiasi mylimas, gerbiamas bei reikalingas bus daug labiau suinteresuotas išgirsti jūsų nepasitenkinimus ir kažką keisti savo elgesyje. Dalis moterų turi žalingą įsitikinimą koreguoti vyro elgesį baudimu, kas yra veiksminga tik vienam – tiesaus kelio skyrybų link nutiesimui.

Moterims – santykių pradžia

Šiame straipsnyje apžvelgsime kelis pagrindinius pavojus, į kuriuos gali patekti moteris, jei pakankamai gerai nepažįsta savęs ir nežino kaip veikia jos psichika. Taip pat pakalbėsime apie esminius skirtumus tarp vyro ir moters bei kaip suteikti galimybę pažinčiai tapti ilgalaikiais santykiais.

Santykių pradžioje daliai moterų koją pakiša jų pačių vaizduotė. Moters vaizduotė yra labai laki ir tai yra puiki savybė, padedanti išlaikyti santykius, jei ji yra valdoma ir sveikose ribose. Moteris, kuri apie savo vyrą galvoja šiek tiek geriau, negu jis yra iš tikro, padeda jam po truputį tapti kaip tik tokiu, kokiu moteris jį laiko. Deja, dalies moterų vaizduotė, sutikus patinkantį vyrą, greitai nutrūksta nuo pavadėlio ir tas „šiek tiek geriau“ tampa „riteriu iš vaikystės pasakų“. Labai gali būti, kad moteris puikiai mato, kad vyrui, koks jis yra čia ir dabar, iki riterio kaip iki Mėnulio, tačiau ji sugeba išvelgti šį tą gilesnio nei tai, kas yra dabar – vyro potencialą. Vyro potencialas rodo, kuo jisai gali būti, tačiau tiesa yra ta, kad tik labai retais atvejais vyras iš tikro pasiekia savo potencialo viršūnę. Daugumoje atvejų jis ir lieka kaip tik toks, kokį moteris sutinka ir daugiau neūgteli nei centimetro. Tuo tarpu moteris, susižavėjusi potencialu, po kelių metų atmerkia akis ir supranta, jog šis vyras taip niekada ir netaps tuo riteriu, kurio galimybę ji matė. Nenuostabu, kad kyla nepasitenkinimai kuomet realybė skaudžiai mosteli į veidą. Vienas iš priesakų kiekvienai moteriai – **paklauskite savęs ar jums gera su patinkančiu vyru čia ir dabar? Ar norite pamatyti realybę šiandien, o ne po penkių metų?**

Kitas galimas pavojus kyla moterims, kurios per daug nesirūpina ar joms tikrai gera su esamu vyru ir nusprendžia

tiesiog pabandyti, gal kas išeis. Kalbame ne apie poros mėnesių pabandymą, bet apie pusmečio, metų ar daugiau susitikinėjimo kaip pora ar gyvenimo kartu. Vyras, pamatęs labai patinkančią moterį, įsimyli staigiai ir stipriai. Moteriai paprastai reikia daugiau laiko, kad pažintų vyrą ir jos meilė auga palaipsniui. Kai susitinka dvi tokios būtybės – stipriai įsimylėjęs vyras ir pusiau abejinga moteris – standartinė dinamika būna tokia: moteris per daug nesižavi vyru, bet jis lengvai paperka ją savo dėmesiu ir ji nusprendžia pabandyti. Moters elgesys su per daug nerūpinčiu vyru gali būti vietomis nepagarbus ar šiurkštus, tačiau vyras kol kas nuryja tokį elgesį nešamas stipraus jausmo jai. Laikui bėgant situacija netikėtai pradeda apsiversti aukštyn kojom. Moteris nei nepajunta, kaip pradeda prisirišti ir pamilti vyrą, su kuriuo yra. Moters psichika taip sutverta, kad ji pamilsta palaipsniui, tačiau giliai ir tvirtai. Tuo tarpu vyro jausmai su laiku blėsta ir gali išlikti stiprūs tik tuo atveju, jei moteris tampa jam brangi ir rūpima. Deja, jei santykių pradžioje moteris per daug atsainiai elgiasi su vyru, toks elgesys numarina jo jausmus visam laikui ir vyras pradeda trauktis iš santykių bei ieškoti kitos moters. Taip moteris patenka į spąstus, kuriuos pati, nežinodama, sau paspendė – pamilsta vyrą, kuris daugiau nebenori būti su ja ir atsainus „gal kas pavyks“ atveda prie jai skaudžių skyrybų. Kaip to išvengti? **Palaikykite sveiką atstumą, kol neatsiras pojūtis, kad vyras tampa artimu, brangiu žmogumi su kuriuo norisi ilgalaikių santykių ir nepulkite į bandymus tik iš smalsumo ar dėl to, kad daugiau kandidatų nėra.** Būkite nuoširdžia ir su savimi ir su dėmesį rodančiu vyru bei išlaikykite pagarbų elgesį bet koku atveju. Nuolat klauskite savęs, ar esate su juo dėl to, kad jums jis tikrai patinka ir kartu gera, ar tik žaidžiate, mėgaujusi ir esate tikra, kad galite išeiti iš santykių kada panorėjusi ir nenukentėjusi? Moteris sutverta megzti ryšiui su kitais ir likti neasmeniškai santykiuose ilgai nepavyksta, tad gali užtekti ir pusmečio, kad pažaidimas taptų kažkuo daugiau ir kaip tik tada, kai vyras pradeda nutraukinėti santykius.

Toliau pakalbėsime apie esminius skirtumus tarp vyro ir moters santykių pradžioje ir kaip pradinį „nesusikalbėjimą“ paversti artimu ryšiu. Vienas iš skirtumų, kaip susižavi vyras ir kaip moteris yra tas, kad vyrą visų pirmą pritraukia moters išvaizda ir jis iš karto nori su ja fizinio artumo. Moteris tuo tarpu susižavi vyro charakteriu, intelektu, būdo bruožais. Žinoma, pasitaiko įvairių variantų ir yra moterų, kurios taiko vyriškas taktikas, ar vyrų, taikančių moteriškas. Vyras ir moteris, kūniška ir intelektualinė meilė, pradeda „susikalbėti“ tada, kai atveria vienas kitam širdis ir gimsta draugystė, artumas, rūpestis vienas kitu. Tai vienintelė vieta, kur vyrai ir moterys gali „suprasti“ vienas kitą ir kur dingsta skirtumai tarp lyčių. Už šitą susijungimą labiausiai atsakinga moteris ir viena iš daromų klaidų yra per greitas nuėjimas į fizinį intymumą (ypač jei ji pati to dar nenori) taip leidžiant vyrui patenkinti savo poreikį po ko moteris jam gali greitai tapti neįdomi. Kita klaida – bendravimas tik intelektualinėmis temomis, sausais faktais ir klišėmis, „vyrams patinkančiomis temomis“ ir pan. Tokiu atveju moteris vyrui taip pat greitai nusibosta. Žmonės myli ir rūpinasi tais, kuriuos pažįsta ir kuo giliau pažįsta kitą žmogų, kuo geriau žino, kuo jis ar ji gyvena, kas skaudina, kas kelia džiaugsmą, kas neramina, kas juokina ir tt, tuo labiau norisi tuo žmogumi rūpintis ir tuo lengviau tai daryti, tuo lengviau suprasti, pažinti kitą tiek, kiek tai apskritai įmanoma. Kelias į širdies ryšį, kuris gimdo vyro rūpestį moterimi ir išsaugo jo meilę jai, yra moters atsidarymas vyrui pasakojant apie save kuo daugiau tiek linksmas tiek skaudžias istorijas. Kuo daugiau moteris atveria, tuo artimesnė ir brangesnė ji tampa vyrui. Žinoma, mes kalbam apie brandžius ir santykiams pasiruošusius vyrus, taigi neverta bandyti tokių taktikų ant nesubrendusių vyrų ir tikėtis, kad jos suveiks. Moters uždarumas, tuo tarpu, gimdo vyro netaktą (vyro uždarumas taip pat gali gimdyti moters netaktą). Tai natūrali dinamika, kurią norėdami lengvai pastebėsite žmonių santykiuose – kuo mažiau mes žinome apie žmogų, tuo mažiau jis mums rūpi. Atsargiai su vyrais, kurie labai daug pasakoja apie save ir

moteriai neleidžia net prasižioti. Jei bendraujate kaip tik su tokiu – mokykitės pertraukinėti jį ir pasakoti apie save, kuo daugiau, net jei pradžioje tai atrodys įžūloka. Jei pastebėsite, kad nepaisant nieko, vyras nėra linkęs klausyti, jis nebus linkęs ir rūpintis, o jo meilė jums gali svyruoti nuo aistros iki abejingumo arba visai išnykti.

Vyrams – ar su ja būsiu laimingas?

Vyro psichika, kalbant apie moteris, turi vieną programėlę, kuri lengvai pakiša jam koją ilgalaikių santykių perspektyvoje. Sutikęs gražią, traukiančią moterį kuri dar ir rodo palankumo signalus, vyras neria su ja į ilgalaikius santykius daug negalvodamas apie ateitį ir pasekmes. Kažkam oponuoja moters išvaizda – puikus būdas pakelti savo autoritetą draugų kompanijoje; kažkam svarbu, kad apskritai kas nors būtų šalia; kažkam aktualus vedusio vyro statusas; kažkas (naiviai) tikisi, kad ši nuostabi būtybė visą gyvenimą bus linksma, žavinga, rodys jam palankumą ir be perstojo tiek tą saldų nektarą, kurį tiekia pažinties pradžioje. Koks tuomet skirtumas, koks jos vidinis pasaulis, koks jos požiūris į gyvenimą, norai, planai, įsitikinimai, nuostatos, kas dar be aistros riša porą ir kokia reali santykių perspektyva nusimato su šia konkrečia moterimi.

Yra keli faktoriai į kuriuos verta atsižvelgti kiekvienam vyrui, besirenkančias savo gyvenimo partnerę. Tai nėra kokios nors visuomenės nustatytos taisyklės kokia moteris turi būti šalia vyro – tai pačio vyro psichikos aspektų pažinimas ir suvokimas, kad tik tokiomis savybėmis pasižyminti moteris galės suinteresuoti vyrą stengtis dėl jos, dėl santykių ir tuo

padaryti jį patį laimingu.

Pirmas faktorius ir klausimas sau – **ar jaučiuosi jai reikalingas?** Vyras, kuris nesijaučia reikalingu moteriai greitai praranda norą ir stimulą būti su ja. Per daug savarankiška ir nepriklausoma moteris gali atrodyti labai patogi bendram gyvenimui, bet iš tikro toks gyvenimas vyro psichikoje taps vis niūresniu ir beprasmiškesniu. Tokia moteris tinkama tiems, kam pirmoje vietoje gyvenime yra verslas, pasiekimai, tikslai, o ne santykiai ir moteris. Santykiai tokioje poroje nebus artimi ir atviri, tačiau netrukdytys laisvai siekti savo gyvenimo tikslų. Minusas ir pavojus tame, kad artumas ir ryšys su kitu žmogumi bei noras būti reikalingu yra įsirašęs giliai vyro sąmonėje. Užteks tinkamoje vietoje ir tinkamu laiku pasirodyti moteriai, kuri visa tai suteiks ir santykiai su „patogia“ moterimi greitai pasitrauks į dar tolimesnį planą. Yra dviejų rūšių reikalingumas ir vyrai puikiai jaučia kai pas moterį dominuoja tik viena iš jų – reikalingumas dėl pinigų, remonto namie, vaikų, kelionių ir kitų materialinių priežasčių. Taip „reikalingas“ vyras greitai pasijunta darbinu arkliu. Kitas reikalingumo rūšis – reikalingas kaip žmogus, kaip vyras, kaip asmenybė. Materialinė gerovė svarbi kiekvienai moteriai – ji užtikrina saugumą ir mažina stresą baiminantis dėl ateities. Tačiau jei moteriai daugiau nieko iš vyro nereikia, kad tik parneštų pinigus ir pažaistų su vaikais, šeima vyrui taip pat po truputį tampa vis mažiau reikalinga.

Antras klausimas sau – **ar ji kelia mano autoritetą?** Ar jaučiatės, kad šalia jos labiau pasitikite savimi, jūsų savivertė kyla, jaučiatės galintis nuversti kalnus? Kai šalia vyro yra moteris, kuri padeda jam taip pasijusti, jam pradeda geriau sektis darbe, pajuda giliai į stalčių nukišti projektai, atsiranda galimybės kilti karjeros laiptais arba viską mesti ir užsiimti veikla, kuria visada norėjote užsiimti, bet tarsi trūko tam jėgų ir pasitikėjimo. Jei moteris nesugeba suteikti vyrui palaikymo, parodyti tikėjimo

juo ir jo sugebėjimais, paskatinti ir pagirti jo už tai, ką jis daro ir koks yra, vyras po truputį praranda norą apskritai ką nors daryti ir stengtis, nebent jo darbas ir karjera pati iš savęs jam yra gyvenimo prioritetas.

Trečias faktorius ir klausimas sau – **ar jaučiatės prioritetu jos gyvenime?** Tai labai subtilus klausimas sau ir santykių pradžioje sunku tai pajusti, tačiau net ir vyrai turi šestą pojūtį, kuris pakankamai sąmoningam vyrui pradeda duoti signalus, kad kažkas yra ne taip. Stebėkite kas jai svarbiau – jūs ar jos tėvai, draugės, sesuo ar brolis, naminiai gyvūnėliai. Ar su savo kate ar šuniuku ji kalba meiliau nei su jumis? Ar jaučiate ir matote, kad yra kažkas jos gyvenime, kam ji teikia pirmenybę ir duoda daugiau dėmesio nei jums? Gali prireikti ir metų ar net daugiau kol atslūgs susižavėjimas ir aistra bei du žmonės pradės rodyti savo tikruosius veidus. Jei vyras nėra pirmoje vietoje moters gyvenime, atsiradus vaikams jis bus nustumtas dar toliau, o tai yra viena iš pagrindinių skyrybų priežasčių. Jie kandidatės į gyvenimo partneres gyvenime yra didesnių prioritetų nei jūs – galite ruoštis būsimoms skyryboms arba nelaimingam gyvenimui su nemylima ir nemylinčia moterimi.

Likę faktoriai bus aprašyti visi kartu, nes paprastai retas vyras jų nepastebi savo santykiuose su moterimi:

- **Ar jaučiatės laisvas net būdamas santykiuose?** Ar jaučiate, kad moteris gerbia jūsų pasirinkimus bei sprendimus ir nespaudžia jūsų į kampą dėl to ką ir kada turite padaryti? Pakankamai sąmoninga moteris turi puikių sugebėjimų paskatinti vyrą suteikti tai, ko reikia jai ir tuo pat metu leisti jam jaustis laisvu savo sprendimuose bei pasirinkimuose.
- **Ar jaučiatės priimtas toks, koks esate?** Paprastai vyrai pakankamai greitai pradeda jausti, jog moteris iš jų daro projektą, o ne myli ir priimą tokį, koks jis yra čia ir dabar. Gyvenimas su tokia moterimi taps bėgimu nuo santykių, užsibuvimu su draugais, priklausomybėmis

ar slaptais santykiais su kitomis moterimis.

- **Ar jaučiatės įvertintas už tai, ką darote ir koks esate?** Jei moteris neįvertina vyro pastangų, patinkančių charakterio bruožų, neišsako, kad yra dėkinga, kaip jai gera būti su juo, kaip ji vertina vieną ar kitą vyro veiksma – vyras greitai taps nesuinteresuotas stengtis dėl moters, o moteris, dėl kurios nereikia stengtis, nereikalinga jokiam brandžiam vyrui ilgalaikiams santykiams.
- Ar moteris užsitarnavo jūsų pagarbą? Ar jums reikėjo pasistengti, kad ją gautumėte? Ar reikėjo pakovoti dėl jos dėmesio, ar nesate iki galo tikras, kad ji visą gyvenimą bus su jumis (net jei ne vieni metai esate vedę)? Moteris, kuri greitai ir lengvai atsiduoda vyrui visam likusiam gyvenimui iš karto tampa neįdomia ir geriausiu atveju patogiu priedu tvarkyti namams ir auginti vaikams. Vyras negali mylėti moters, kurios negerbia. Viskas, kas jam lieka tai naudotis ja, o tuo tarpu anksčiau ar vėliau atsiranda kitos moters ir poros gyvenimas tampa labai nemaloniu.

Paprastai atsakomybė už santykius, bent jau didžioji jos dalis, gula ant moterų pečių, kadangi jos geriau ir greičiau pajunta, kas yra ne taip santykiuose ir labiau linkusios jais domėtis. Kita vertus yra pakankamai daug moterų, kurios per daug sužeistos, per daug trokštančios bent kokio dėmesio ir bendravimo, kad sutinka su pirmu daugiau mažiau padoriu vyrų gyventi iki grąžo lentos. Išėjimas – vyrų sąmoningumas savo santykių atžvilgiu, pajutimas, ar ši moteris yra ta, su kuria norite būti ar ta, kuri yra patraukti, patogi, tinkama vedusio vyro statusui, geresnė nei kitos ar tiesiog jau laikas kurti šeimą ir kaip nors susitvarkysite.

Santykiai poroje nėra natūralus reiškinys vykstantis be sąmoningų pastangų. Savaime įvyksta tik susižavėjimas ir visa eilė fantazijų apie tai, kad ji bus ta vienintelė. Deja, tam, kad pamatyti ar ji tikrai gali būti gyvenimo palydove, drauge,

partnerė ir mylimąja, dėl kurios verta stengtis ir kurią norisi daryti laiminga, gali tekti užduoti sau eilę nepatogių klausimų ir rizikuoti sužinoti, kad siejate savo ateitį su jums netinkama moterimi.

Kaupiamos neigiamos emocijos – lengvas būdas numarinti meilę

Tema apie emocijas aktuali tiek vyrams tiek moterims. Nors kalbėsime apie moters emocijas, vyrams tai gali būti kritiškai svarbi informacija norint išsaugoti santykius su savo mylimąja. Šį kartą apie neigiamas emocijas ir jų įtaką santykiams. Ar neigiamos emocijos tokios jau neigiamos ir prie ko priveda jų vengimas ir netoleravimas?

Dabartinėje visuomenėje šaknis giliai suleido pozityvaus mastymo ir nuolatinės laimės jautimo bumas. Galybė knygų ir seminarų kaip be perstojo būti laimingais ir nejaušti neigiamų emocijų. Kaip džiaugtis ir mėgautis neišgyvenant baimės, kaltės, gėdos, pykčio ar liūdesio. Kaip būti laimingiems ir tik laimingiems. Santykiuose ne kitaip. Partneriai sueina į porą tam, kad mėgautis vienas kitu, gerai leisti laiką, džiaugtis ir būti laimingais – „Ir gyveno jie ilgai ir laimingai ir mirė tą pačią dieną“. Galima gyventi laimingai tik ne ilgai ir tą pačią dieną mirs ne partneriai, o jų santykiai.

Neigiamos emocijos – tokia pat žmogaus gyvenimo dalis kaip ir teigiamos. **Moteris, nejaučianti, neišgyvenanti neigiamų emocijų ar jas slepianti, kasa kapą sau ir savo santykiams savo pačios rankomis.** Po kurio laiko visos po kilimu pakištos

emocijos, kurias buvo nemalonu jausti, išlįs į paviršių kaip depresija, liga, viršsvoris, nuolatinės isterijos ar bus išlietos ant to pačio mylimo žmogaus, dėl kurio ji taip stengėsi visada būti linksma ir laiminga.

Neigiamų emocijų ignoravimas turi dar vieną nemalonų rezultatą – tampa vis sunkiau jausti ką nors malonaus ir teigiamo. Vis daugiau stimuliacijos reikia tam, kad būtų galima pasijusti linksmiems ir laimingiems. Didėjanti stimuliacija ir teigiamų emocijų išjautimas skatina kauptis dar didesnę kiekį neigiamų. Teigiamos ir neigiamos emocijos – du žmogaus, kaip esybės, aspektai ir ignoruoti vieną jų tai tas pats kas valgyti ir niekada neiti į tualetą. Anksčiau ar vėliau turėsite rimtų problemų su žarnynu, vėliau su virškinimo sistema ir galiausiai su visu organizmu. Kūnas negali ilgai kaupti šalutinių produktų taip pat kaip psichika negali ilgai laikyti neišreikštų neigiamų emocijų. Galų gale ji pareikalauja pusiausvyros ilgam nugramzdindama į depresiją, nuolatinės isterijas arba materializuojasi kūne kaip liga ar funkcijų sutrikimas.

Poroje su vyru, kai moteris pasijunta saugi, ji pradeda valytis emociškai. Visą gyvenimą iki tol ji buvo priversta kaupti neigiamas emocijas – tėvų nepasitenkinimus, klasiokų užgauliojimus, sunkumus studijose, destytojų kritikas ir tt. Patekusi į santykius ir pajutusi, kad yra mylima, moteris pagaliau gauna galimybę atsidaryti emociškai, atverti savo širdį ir tada prasideda nesusipratimai. Nei iš šio nei iš to linksma ir laiminga moteris tampa blogos nuotaikos, kažko suirzusi, kažko nepatenkinta. Vyras puola į depresiją jausdamasis nepilnaverčiu ir negalinčiu padaryti moters laiminga. Moteris išsigąsta pati savęs, kad ji gali taip blogai jaustis kai šalia mylimas žmogus kuris taip dėl jos stengiasi. Du žmonės nesupradami žiūri vienas į kitą, lygioje vietoje pradeda kilti konfliktai ir niekas nebesupranta, kas atsitiko taip gražiai prasidėjusiems santykiams. Atsitiko natūralus ir neišvengiamas procesas, nebent moteris susiejo

save su nemylimu vyru šalia kurio nesijaučia saugi.

Tam, kad moteris galėtų mylėti ir būti laiminga, ji privalo visų pirma išjausti ir išleisti visas neigiamas emocijas, kurios prisikaupė gyvenimo eigoje ir kaupiasi kiekvieną dieną. Ji turi išverkti visas neišverktas ašaras, išliūdėti viską, ko neišliūdėjo, išsipykti, išsinervinti ir tt. Tik taip ji galės vėl jaustis laiminga ir dar stipriau mylėti savo vyrą. Viena didžiausių galimų vyro dovanų mylimai moteriai – priimti jos neigiamas emocijas ir palaikyti ją tuo metu, kai jai sunkiausia ir kai niekas iki šiol nepalaikydavo. Moteris labiausiai prisiriša ne prie to, kuris dovanoja jai namus, mašinas, vedžiojasi į geriausius restoranus, o prie to, kuris ją išklauso ir būna šalia tada, kai ji pati nenori būti šalia savęs. Deja, čia iškyla kita problema – dažnai vyrai patys turi tokias neigiamų emocijų sankaupas ar vidinius kompleksus, kad atlaikyti moters emocijų paprasčiausiai nebegali. Ne gana to jie pradeda jaustis atsakingi už tai, kad moteris blogai jaučiasi ir gali pulti į depresiją dėl nepilnavertiškumo jausmo. Užsiriša mazgas, kuris po truputį pradeda veržtis kol užsmaugia santykius. Ką daryti?

Visų pirma teks priimti faktą, kad tai neišvengiama. Norite laimingos moters – leiskite jai jaustis nelaiminga tiek, kiek jai reikia. Moterims teks mokytis priimti save su visomis savo emocijomis ir mokytis jas taip parodyti vyrui, kad jo nepervažiuotumėte su kaltinimais, per daug intensyvia išraiška ar visišku užsidarymu. Viena didžiausių klaidų – palikti vyrą nežinioje apie tai, kas su jumis vyksta kuomet akivaizdžiai jaučiatės blogai. Papasakokite jam bent jau tiek, kiek pati suvokiate ir pasakykite, kad jis dėl to nekaltas, kad tokia jūsų esybė ir kad taip jums bus vėl ir vėl tam, kad galėtumėte jaustis laiminga ir mylėti.

Antra – kalbėkitės ir mokykite vienas kitą kaip elgtis, kai moteriai blogai. Kai blogai vyrui, viskas paprasta – belieka palikti jį ramybėje kol jis susitvarkys pats. Išleisti jį į žvejybą, pažaisti kompiuterinius žaidimus, pasportuoti klube

arba dar geriau – praktikuoti stipriai valančias praktikas, pvz ciguną. **Palikti moterį ramybėje kai jai blogai yra tas pats, kas išmesti ją į lauką speiguotą žiemą ir pasakyti, kad grįžtu tik tada, kada pagerės.** Greičiausiai ji negrįš niekada. Vienintelis būdas moteriai išsivaduoti iš neigiamų emocijų – jomis pasidalinti ir išsipasakoti. Moterys, atsargiai su visų savo emocijų išliejimu vyriui. Tik šventas žmogus galėtų pakelti tokius kiekius, kokie yra susikaupę pas daugumą moterų. Pasistenkite bent dalį jų išpasakoti draugėms, išrašyti ant popieriaus, išleisti per kokias nors terapijas kaip dailės ar šokio. Išleisti, iškalbėti, išreikšti jas būtina, kitaip rizikuojate savo sveikata, o santykiais rizikuojate, jei jas visas slepiate nuo vyro. Taip uždarote savo širdį ir galiausiai numarinate meilę nors galvojate, kad stengiatės ją kiek galima ilgiau išsaugoti.

Trečia – vyras, kuris labai stengiasi padaryti moterį nuolat laiminga ar reikalauja, kad ji tokia būtų, savo rankom nuneša ją į nuolatinės depresijos būseną kuomet ką nors teigiamo ji jau nebegali išgyventi ir jausti. Pabandykite patys, bet turėkite galvoje kuo rizikuojate. Daug sveikiau ir jai ir santykiams – išjausti viską, gal guli ant širdies, išsikalbėti, išpykti ir išverkkti, o paskui dar labiau mylėti jus už tai, kad suteikėte galimybę jai tai padaryti.

Ketvirta – moteris, kuri yra prikaupusi krūvą neigiamų emocijų nei pagalvoti nenori apie intymius santykius. **Tiesiausias kelias atmušti norą moteriai su jumis fiziškai suartėti ar priversi ją išmokti simuliuoti malonumą – ignoruoti ar kritikuoti jos emociinę būseną, net nesistengti išklaudyti ir palikti vieną kai jai blogai, prievarta reikalauti intymių santykių, kritikuoti ją pačią už tai ką padarė ar pasakė ir tt. – tiksliau iš visų jėgų stengtis parodyti kaip labai ji jums nerūpi ir kaip labai jūs jos nemylite.**

Penkta – neigiamos emocijos dažnai gąsdina žmones. Jos nenuspėjamos, nekontroliuojamos ir atrodo, kad tęsis amžinai. Kai kurie vyrai kaip maro bijo moters neigiamų emocijų nes

neturi menkiausio supratimo, ką su visu tuo daryti. Kaip tik dėl to **moteris, nurimus emocijoms, turi kantriai instrukuoti vyrą, kaip su ja elgtis**, kitaip jis niekada nesusipras, o jūs jausitės nemylima. Net labiausiai mylintis vyras gali jaustis bejėgis prieš verkiančią moterį. Tiesa sakant jis ir yra bejėgis, negalintis nieko pakeisti, tik būti jai ir su ja bei laukti, kol viskas praeis. Iškilusios neigiamos emocijos – tai procesas ir negalima jo nei nutraukti nei paskubinti. Tiek bandymas nuraminti moterį tiek pastangos ją kuo greičiau pralinksminti bus akmuo į jūsų pačių santykių daržą.

Flirtuokite su savo antra puse visą likusį gyvenimą

Žodis flirtas kai kuriems turi daugybę ne tik neigiamų bet ir neteisingų asociacijų (flirtuoja tik laibakojės merginos nuo žurnalo viršelio, flirtas yra vulguru, tai tik jauniems, flirtas – netiesioginė seksualinė žinutė ir tt.). Visa tai neturi nieko bendro su tikru flirtu, kuris viso labo yra žaidimas su aplinka, su potencialiu kandidatu į partnerius ir turintiems – su savo antra puse, suteikiantis gyvenimui ir bendravimui žavesio.

Rutina, reikalai ir rūpesčiai greitai atitraukia mūsų dėmesį nuo antros pusės, o kelis, keliolika ar daugiau metų šalia esantis tas pats žmogus tampa savaime suprantama kasdienybe. Kažkada buvusios kibirkštėlės dingsta, pokalbiai apsiriboja pirkinių sąrašu, o šypsenas dažniau daliname gatvėje sutiktiems žmonėms nei savo antrai pusei. Savas vyras tampa nuobodokas ir atšalęs, moteris – mažiau patraukli ir žavinti, akys krypsta į aplinką ir tik anspaudas pase, prisirišimas prie antros pusės ar daugiau mažiau patogus šeimyninis

gyvenimas sulaiko nuo sekančio žingsnio. Norite grąžinti dingusias kibirkšteles ir buvusį santykių žavesį? Pradėkite flirtuoti su savo antra puse.

Moterims, norinčios žengti žingsnį santykių išjudinimo link, flirtas su savo vyru gali būti kaip tik tai, ko reikia. Flirtas – puikus būdas atkleisti visą savo žavesį ir staiga tapti įdomia, nepažinta ir geidžiama moterimi bei nustebinti savo vyrą ar net išmušti nusistovėjusį pagrindą jam iš po kojų. Tai, kad jis jūsų vyras ir jau ne vienerius metus, nereiškia, jog abu turite apaugti samanomis ir pamiršti, kas tai yra tarpusavio žaismingumas.

Norite grąžinti dingusias kibirkšteles ir buvusį santykių žavesį? Pradėkite flirtuoti su savo antra puse.

Flirtas prasideda nuo žvilgsnio ir baigiasi visa esybe. Ilgiau užlaikytas žvilgnis su šypsena veide bei akyse ar vylingomis ugnelėmis (priklausomai nuo žmogaus charakterio ir natūros), pokalbis apie tuos pačius pirkinius pakeitus balso toną į žaismingą ar viliojantį, netikėtas pakibinimas ar paerzinimas (atsargiai jei partneris pavargęs, neperlenkite lazdos nes senai pažįstama antra pusė mažiau atlaidi nei tik sutiktas jums besidomintis žmogus) yra kaip tik tos žiežiarbėlės, kurias anksčiau norėdavosi skaldyti savaime tačiau laikas prigesino. Prisiminkite, kaip kibindavote ir žaisdavote vienas su kitu santykių pradžioje ir atgaivinkite tai dabartyje. Laimei, kad užtenka vieno partnerio pradėti kviesti kitą žaidimui, tam nereikia abiejų bedro sutarimo ir išsamaus pokalbio. Moterims – šiuo atveju jums pasisekė labiausiai, nes moteris turi daugiau šansų atkreipti vyro dėmesį ir įpūsti ugnies į santykius flirtuodama. Žinoma, flirtas daugiausia žavesio teiks tose porose, kuriose santykiai nėra liūdnoje

padėtyje, tiesiog šiek tiek užsinešė kasdienybės dulkelėmis. Tai nėra būdas taisyti problematiškus santykius, tačiau kai kurios moterys gali pataikyti tiesiai į dešimtuką pradėdamos flirtuoti su savo atšalusiu vyru.

Psichologijoje kalbama apie tris žmogaus subasmenybes, kuriose jis operuoja dienos eigoje – tėvo (motinos), suaugusiojo ir vaiko. Tėvo ir suaugusiojo subasmenybėse daugelis mūsų praleidžia praktiškai visą laiką sprenddami problemas ar mokydami kitus. Tuo tarpu vidinis vaikas lieka nustumtas į kamputį. Tačiau vidinis vaikas yra kaip tik ta mūsų esybės dalis, kur slypi laimė ir gyvenimo džiaugsmas. Negana to, joje slypi santykių laimė, meilė, gebėjimas žavėtis vienas kitu, o flirtas tuomet pavyksta pats savaime. Vien buvimas vaiko subasmenybėje yra žaidimas ir flirtas su visu pasauliu. Deja daugelis porų gretai nukeliauja į reikalų sprendimo ir mokymo režimus, nes jie per daug suaugę ir rimti, kad užsiimtų nesąmonėmis ir taip sumoka už savo ir poros laimę.

Pats kukliausias žmogus moka flirtuoti, tam nereikia tapti ekstravertiška vakarėlio siela. **Jeį su savo antra puse kažkada buvote laimingi ir įsimylėję – garantuotai flirtavote ir daug.** Yra galybė technikų, kurių pagalba galima išmokti flirtuoti, tačiau tam, kad gražinti esamiems santykiams buvusias kibirkštėles, užteks to, ką sugebate natūraliai, tik liovėtės daryti. Šypsokitės, kibinkite, erzinkite tiek, kad neperžengtumėte partnerio ribų, vilkiokite, kam tai yra natūralus bruožas – **pakvieskite savo antrą pusę žaidimui.**